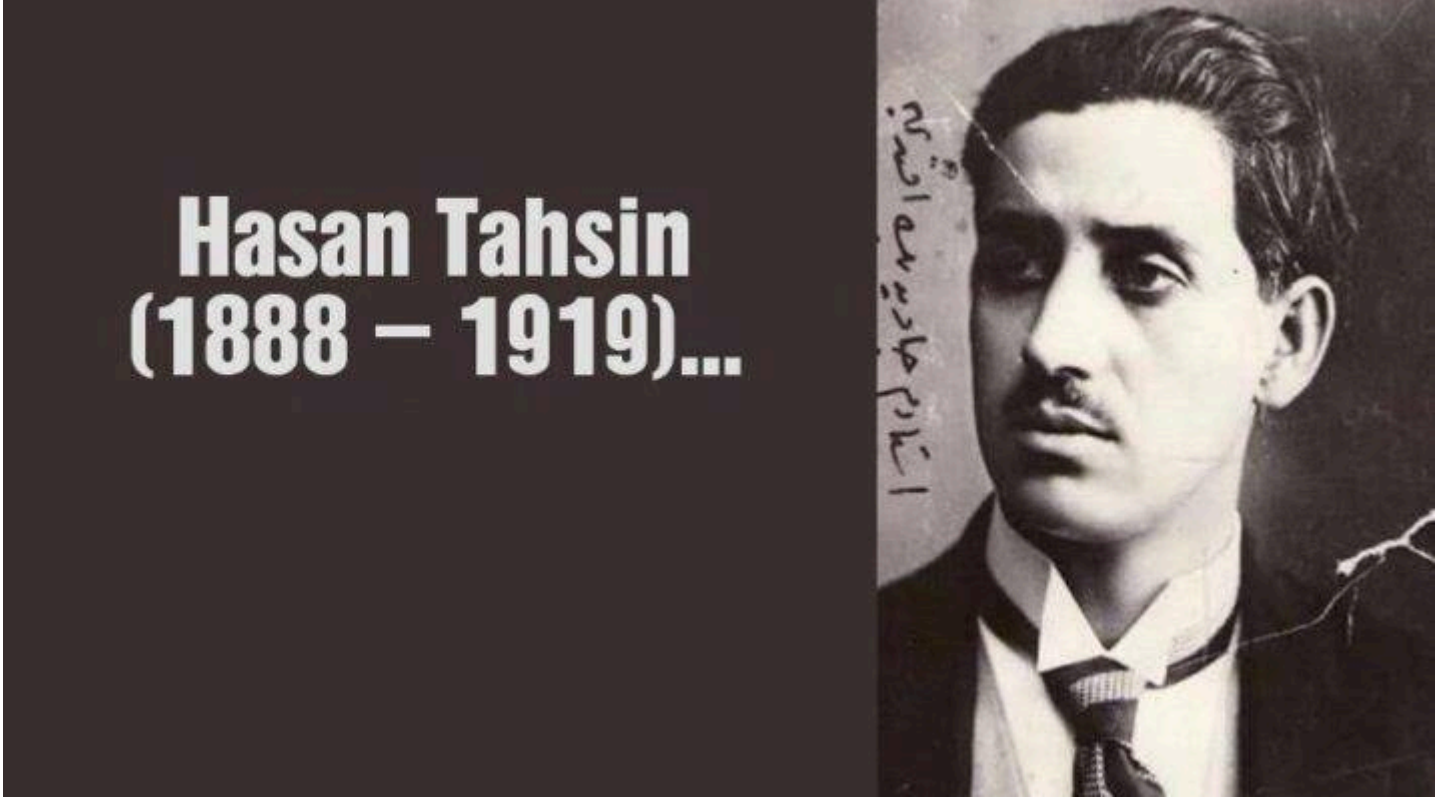

Dr. Girayalp Karakuş - Hem Vatansever Hem Sosyalist: Hasan Tahsin Örneği

Hasan Tahsin
(1888 - 1919)...

Hasan Tahsin, Yunanlılar İzmir'i işgal ettiğinde düşmana ilk kurşunu atan ve vatan müdafaası uğruna hayatını kaybeden vatansever bir gazetecidir. Ancak yakın geçmişimizde bu değerli insan hakkında az bilinen şeyler vardır. Hasan Tahsin, Mustafa Suphi gibi Türk Ocaklı ve aynı zamanda sosyalist bir aydındır. Hasan Tahsin'in vatanseverliği ırkçılık derecesinde değildi. Ülkesinin refah seviyesinin yükselmesini ve kalkınmasını arzu etmekteydi. Onun devrimciliği ise anti-emperyalizm, Meşrutî devrimcilik ve Türk yurtseverliği üzerine kuruludur. (1)

Bilindiği üzere İttihatçılar Fransız Devrimi'ni kendilerine örnek almıştı. İçlerinden pek azı sosyalist fikirlere meyl etmiştir. Sosyalizme ilgi duyan aydınlarımızdan birisi de "Hasan Tahsin"dir. Tahsin, Hukuk-u Beşer'deki yazısında amacını şöyle ifade etmiştir: "...Bütün emelimiz iki noktada toplanıyor, biri hâkim sınıfı hak vermeye mecbur etmek, diğeri mâhkum sınıfı istihsal (üretim) hakkına muktedir kılmak..." (2) Ona göre; Osmanlı Devleti'nde alt tabaka en ağır işlerde çalışıp, savaş meydanlarında can verirken, zengin tabaka sürekli büyümekteydi. Alt tabakanın seçme hakkı bile yoktu. Bu durumu Tahsini, ciddi bir haksızlık olarak görmekteydi. Tahsin'i etkileyenlerin başında sosyalist devrimci Jean Jaures vardı. Jean Jaures'in şu sözü onu oldukça etkilemiştir: "Yurtseverliğin azı, seni Enternasyonalizm'den uzaklaştırır. Derin yurtseverlik, seni Enternasyonalizm'e

yaklaştırır.” Vatan kahramanımızın etkilendiği diğer sosyalist Emile Auguste Vandervelde idi. Belçikalı bu teorisyen demokratik sosyalizmi savunmuştur. (3)

Hasan Tahsin, milliyet prensibinin sosyalizme ters olmadığını ileri sürmüştür. 9 Mart 1919 tarihinde yazdığı yazıda şunları ifade etmiştir: *“Milliyet esasını sosyalizmin reddetmediği, binaenaleyh namuslu sosyalistlerin evvela milliyetperver olmaları zarureti büyük bir belagat ve kuvvetle bilinmelidir...”* (4)

Kahramanımız hayatının son yıllarında sosyalizm prensibine daha fazla sarılmıştır. Ona göre; iki sınıf vardır: *“Ezenler ve ezilenler diyalektiği”*. Ama halkın refaha kavuşması için öncelikle ülkenin düşman işgalinden kurtulması gerekiyordu. Ona göre; Türk askerinin Arabistan, Galiçya ve Mısır’da heba olması stratejik hataydı dolayısıyla bu durumun müsebbibi olarak İttihatçılar da eleştirmiştir. (5) Bu proste Hasan Tahsin ile Mustafa Kemal Atatürk aynı paraleldedir.(6) Zira Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk’da Türk halkının Anadolu’nun uzağındaki yerlerde heba olmasından dolayı İttihatçılar eleştirmiştir.

Dr. Öğretim Görevlisi Girayalp Karkuş

Kaynakça

(1) “Hasan Tahsin’in İdeolojisi”, Dağarcık Türkiye, 01.05.2019. <https://dagarcikturkiye.com/2019/05/01/hasan-tahsinin-ideolojisi/>

(2) Hasan Tahsin, “Alt Tabaka”, Hukuk-u Beşer, 22.03.1919; “Hasan Tahsin’in İdeolojisi”, Dağarcık Türkiye, 01.05.2019.

(3) “Hasan Tahsin’in İdeolojisi”, Dağarcık Türkiye, 01.05.2019.

(4) Hasan Tahsin, “Türk Ocağı”, Hukuk-u Beşer, 09.03.1919; “Hasan Tahsin’in Yazıları: Lenin ve Troçki Hakkındaki Görüşleri..”, Dağarcık Türkiye, 01.06.2019.

(5) “Hasan Tahsin’in Yazıları: Lenin ve Troçki Hakkındaki Görüşleri..”, Dağarcık Türkiye, 01.06.209.

(6) Hasan Tahsin, “Dikkat Edelim Tehlike Yaklaşıyor”, Hukuk-u Beşer, 12.02.1919.